

Mezivládní panel pro změnu klimatu (IPCC – z anglického Intergovernmental Panel on Climate Change) je vědecký mezivládní orgán, který byl založen v roce 1988. Posláním IPCC je poskytování komplexních a vědecky podložených zpráv o člověkem způsobené změně klimatu, které slouží jako základ pro politická rozhodnutí na celém světě.

IPCC neprovádí vlastní výzkum, ale produkuje tzv. Hodnoticí zprávy, které shrnují nejnovější vědecké poznatky o změně klimatu, jejích dopadech a možnostech řešení. **Poskytuje tedy ucelený pohled na vědu o změně klimatu.** Stovky vědců, vědkyň a dalších odborníků přispívají (na dobrovolné bázi, aniž by je IPCC platila) svými texty a výzkumy ke vzniku těchto zpráv. Ty jsou potom čteny a recenzovány zástupci členských zemí IPCC (195 zemí).

Každá zpráva obsahuje tzv. *Shrnutí pro politické představitele*, které je speciálně určeno pro politiky a umožňuje jim rychlou a efektivní orientaci v problematice změny klimatu. Výsledný text je schvalován řádek po řádku konsenzem (jednomyslně) všemi přítomnými zástupci vlád jednotlivých států. Tyto zprávy slouží jako **klíčový podklad pro mezinárodní vyjednávání, rozhodování a přijímání politik** (včetně tvorby dohod a závazků), jako jsou například Pařížská klimatická dohoda.

Zprávy IPCC pomáhají **zvyšovat povědomí (veřejnosti)** o závažnosti klimatické krize a naléhavosti opatření. Zároveň **přináší obecná i konkrétní doporučení, jaká řešení mají největší efekt** na zmírnění změny klimatu (snížování emisí skleníkových plynů) a jaké jsou možnosti adaptace na změnu klimatu.

Mimo hodnoticích zpráv vydává IPCC také tzv. Zvláštní zprávy, které se zaměřují na konkrétní témata, jako např. krajina a půda, města, globální oteplení o 1,5 °C, oceán a kryosféra. V roce 2007 získal IPCC v Oslu za svou práci Nobelovu cenu za mír.

IPCC je **klíčovým zdrojem informací** pro všechny, kteří se zabývají změnou klimatu, ať už na vědecké, politické, nebo občanské úrovni.

Pařížská dohoda (francouzsky Accord de Paris) je mezinárodní smlouva o změně klimatu, která byla sjednána v roce 2015 na konferenci OSN o změně klimatu.

Hlavním cílem Pařížské dohody je **udržet nárůst průměrné globální teploty výrazně pod 2 °C** oproti hodnotám před průmyslovou revolucí a usilovat o to, aby nárůst teploty **nepřekročil 1,5 °C**. Negativní dopady oteplení o 2 °C by totiž byly výrazně horší než při oteplení o 1,5 °C a mnohé by byly nevratné (např. tání ledovců, růst hladiny oceánů, rozpad pralesů...).

Cílem dohody je i zvýšit schopnosti nejvíce postižených zemí **přizpůsobit se dopadům změny klimatu a posílit jejich odolnost** vůči ní. Součástí dohody je také plán na **zajištění financování** těchto opatření včetně rozvoje nízkoemisních technologií (např. obnovitelné zdroje energie).

Každá země, která dohodu přijme, se musí **zavázat ke snižování emisí skleníkových plynů** a vypracovat národní plán snižování emisí. Země by své plány měly pravidelně aktualizovat a informovat o svém pokroku. Zároveň je ale nastavování výše těchto závazků **dobrovolné**, a tudíž vytvořené plány nemusí stačit. Zastavení oteplení na 1,5 °C vyžaduje globální snížení emisí skleníkových plynů na polovinu do roku 2030 a dosažení klimatické neutrality do roku 2050. Současné závazky ale zatím nestačí ani na udržení oteplení pod hranicí 2 °C.

Pařížskou dohodu přijaly prakticky všechny státy světa. Problematická je situace v USA, které jsou druhým největším producentem skleníkových plynů. V roce 2020 za vlády prezidenta Donalda Trumpa od dohody odstoupily, v roce 2021 po nástupu Joe Bidena se opět připojily a v roce 2025 po znovuzvolení Donalda Trumpa opět odstoupily. USA je však tvořeno 50 státy a mnohé z nich dále snižují své emise bez ohledu na to.

Celkově lze říci, že Pařížská dohoda představuje **důležitý milník v mezinárodním úsilí o řešení klimatické změny**. Nabízí první konkrétní cíle, kroky a rámec pro celosvětovou spolupráci za účelem zmírnit změnu klimatu a ochránit planetu i pro budoucí generace.

Příloha 1: Greta Thunberg

Greta Thunberg (3. ledna 2003, Stockholm) je švédská klimatická aktivistka. Celosvětovou známost získala pravidelnými pátečními stávkami před švédským parlamentem ve Stockholmu se sloganem **Školní stávka za klima**. Touto iniciativou chtěla upozornit na **naléhavost klimatické krize a podpořit její okamžité řešení**. Stávky začala v srpnu 2018 ve svých 15 letech.

Ačkoliv samotné Švédsko přijalo podle místních politiků „nejambicióznější klimatickou legislativu na světě“ s tím, že země má být do roku 2045 uhlíkově neutrální, Greta poukazovala na to, že tak bohatá země, jako je Švédsko, může dělat pro ochranu klimatu víc.

Podnítila vznik celosvětového hnutí **Fridays for Future**, které vzniklo v listopadu 2018, a inspirovala statisíce mladých lidí k zapojení se do boje za ochranu klimatu.

Ve vystoupení na TEDx v prosinci 2018 prohlásila, že o klimatické změně zaslechla poprvé, když jí bylo osm let, a když slyšela, co to znamená, nemohla pochopit, že se s tím problémem nic nedělá.

V rámci hnutí iniciovaného Gretou Thunberg proběhla 15. března 2019 **celosvětová školní stávka za ochranu klimatu**, které se zúčastnilo více než 1,4 milionů studentů a studentek středních škol ve zhruba 300 městech 112 zemí. Další celosvětová stávka se konala 24. května 2019.

Greta Thunberg svými projevy a aktivitou silně ovlivnila veřejné mínění a donutila politiky a korporace k většímu zamyšlení se nad ekologickými dopady jejich rozhodování. Upozornila také na to, že klimatická krize nepostihuje všechny stejně a že nejvíce jsou zasaženy nejzranitelnější skupiny obyvatelstva, což vedlo k širší diskusi o **klimatické (ne)spravedlnosti**.

Greta Thunberg sehrála klíčovou roli v **mobilizaci globálního klimatického hnutí** a ve zvýšení povědomí o klimatické krizi, čímž se stala jedním z nejvýraznějších hlasů v boji za ochranu klimatu.

